

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o preskúmaní stratégie trvalo udržateľného rozvoja – platforma činnosti“

KOM(2005) 658, konečné znenie

(2006/C 195/08)

Európska komisia sa 13. decembra 2005 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k horeuvedenej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 26. apríla 2006. Spravodajcom bol pán RIBBE a pomocným spravodajcom pán DERRUINE.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 427. plenárnom zasadnutí 17. a 18. mája 2006 (schôdza zo 17. mája) 137 hlasmi za, 2 hlasmi proti, pričom 4 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV opakovane poukazoval na veľký význam trvalo udržateľného rozvoja pre budúcnosť Európy a pre celosvetový rozvoj a víta preto návrh „platformy činnosti“, v ktorom sa Komisia touto témou zaoberá.

1.2 Oznámenie Komisie je jedným z piatich dokumentov, ktoré len v roku 2005 boli uverejnené na tému „trvalo udržateľného rozvoja“. Aj keď EHSV opakovane zdôrazňuje dôležitosť konkrétnych krokov, kritizuje veľké množstvo rôznych dokumentov, ktoré bežnému občanovi, ktorý sa zaujíma o politiku, takmer znemožňuje zachovať si celkový prehľad.

1.3 Spojitosti medzi Lisabonskou stratégiou a Stratégiou pre trvalo udržateľný rozvoj nie sú jasné. Aby ich občania správne pochopili, je potrebné usilovať sa o ich vysvetľovanie a súlad. Aby sa zohľadňovala sociálna a environmentálna dimenzia, ako aj hospodárska dimenzia, je potrebné revidovať nástroje na odhad dopadov. Výskum a inovácia, ktoré sa odporúčajú v rámci Lisabonskej stratégie, by mali explicitne podporovať trvalo udržateľný rozvoj.

1.4 EHSV nemôže uznať „platformu činnosti“ predloženú v oznámení ako novú, revidovanú stratégiu. Je síce poskytnutá správna analýza súčasnej situácie a tiež sa konštatuje, že „to takto nemôže ísť ďalej“, zostáva to však iba pri analýze. Nepíše sa resp. píše sa veľmi nedostatočne, ako by sa malo konkrétne pokračovať.

1.5 Komisia týmto dokumentom neplní ani odporúčanie EHSV z apríla 2004, ani vlastný sľub z júna 2005. Nemenuje žiadne jasné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť v rámci stratégie udržateľného rozvoja.

1.6 Stratégia zvyčajne opisuje cestu k dosiahnutiu cieľov. Absencia cieľov musí nutne viesť k nedostatkom pri pomeno-

vaní nástrojov. Toto je rozhodujúcim nedostatkom oznámenia. Keď sa presne nevie, kam sa smeruje, nedá sa ani určiť, ako sa tam dostať.

1.7 Kľúčové činnosti popísané v dokumente sú vágne a nanajvýš nekonkrétne. Ide o sčasti dávne požiadavky resp. sľuby, ktoré sú známe už vyše tridsať rokov a doteraz neboli splnené. Neprebíha však ani diskusia o otázke, čo je príčinou, že také staré požiadavky neboli realizované, ani či sú tieto požiadavky naďalej aktuálne a predovšetkým, či sú dostačujúce.

1.8 Na miestach, kde sa robia mimoriadne dôležité oznámenia, však zostáva Komisia zdržanlivá. Oznámenie Komisie o využití medzinárodného obchodu ako nástroja trvalo udržateľného rozvoja možno iba privítať. Od „platformy činnosti“ sa však očakáva, že dá aj odpoveď na otázku, ako to docieľiť.

1.9 Komisia by mala objasniť úlohu jednotlivých subjektov tým, že odpovie na otázku, kto sa bude čím zaoberať, a to v závislosti od kompetencií EÚ, členských štátov, sociálnych partnerov a ostatných zainteresovaných strán.

1.10 EHSV plánuje prispieť k diskusii prostredníctvom postupného vytvárania databázy, umožňujúcej šírenie osvedčených metód, registrovanie prekážok, s ktorými sa stretávajú subjekty v praxi, atď. tak, aby boli posilnené odborné znalosti, ktoré bude môcť využívať Komisia a zainteresované strany.

1.11 Oznámenie ponecháva viac otázok otvorených než podáva odpovedí resp. nastoluje nové otázky, na odpovede ktorých spoločnosť doteraz márne čaká.

1.12 EHSV to hlboko ľutuje. Toto oznámenie neposúva politiku trvalo udržateľného rozvoja vpred, ale skôr je dôkazom o prešľapovaní na mieste.

2. Základné prvky a pozadie stanoviska

2.1 Dňa 13.12.2005, teda bezprostredne pred zasadnutím Európskej rady v zložení ministrov hospodárstva a financií v Bruseli, Komisia predložila Rade a Európskemu parlamentu Oznámenie o preskúmaní stratégie trvalo udržateľného rozvoja – platforma činnosti ⁽¹⁾, ktoré je predmetom tohto stanoviska.

2.2 Stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ bola prijatá na zasadnutí Európskej rady v lete roku 2001 v Göteborgu. EHSV viackrát zaujal postoj tak k príprave stratégie ako aj k stratégii samej, naposledy o. i. v rámci svojich prieskumných stanovísk na tému „Hodnotenie stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ“ z apríla 2004 ⁽²⁾ a na tému „Úloha trvalo udržateľného rozvoja v rámci nadchádzajúceho finančného výhľadu“ z mája 2005 ⁽³⁾. V apríli 2005 okrem toho usporiadal spoločne s Komisiou fórum zainteresovaných strán, ktoré vzbudilo veľkú pozornosť a bolo vyhodnotené ako veľmi konštruktívne a v marci 2006 uskutočnil v rámci vypracovania tohto stanoviska ďalšie konzultácie, ktorých výsledky boli samozrejme zohľadnené.

2.3 Komisia pod vedením predsedu Prodiho oznámila, že stratégiu trvalo udržateľného rozvoja prepracuje a schváli. K tomu však nedošlo. Pri vypracovaní dokumentu resp. dokumentov naopak došlo k značným časovým sklzom. Môže to byť známkou toho, aké ťažkosti má Komisia, ale aj Rada pri napredovaní s prácou na stratégii trvalo udržateľného rozvoja.

2.4 Vo februári 2005 nepredložila Komisia pod vedením predsedu Barrosa prepracovanú stratégiu, ale oznámenie na tému „Preskúmanie stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ 2005: Úvodné zhodnotenie a budúce smerovanie“ ⁽⁴⁾. Hovorila v ňom okrem iného o „zhoršovaní sa trvalo neudržateľných trendov“, o tom, že doterajší pokrok pri integrácii environmentálneho rozmeru do sektorových politík „bol obmedzený“, že „chudoba a sociálne vylúčenie predstavujú rastúci problém“ a že „vo svete rastúcej ‚vzájomnej závislosti‘ nemôžeme pokračovať vo výrobe a spotrebe tak, ako to robíme v súčasnosti“.

2.5 Oznámenie Komisie, ktoré sa tu hodnotí, je potrebné vidieť v tomto kontexte. EHSV ho síce môže interpretovať ako ďalší krok k revízii stratégie trvalo udržateľného rozvoja, ale nie ako výsledok už uskutočnenej revízie. Podľa najnovších, avšak

skôr neformálnych informácií, sa momentálne plánuje, že Rada na svojom zasadnutí v júni 2006 schváli revíziu stratégie trvalo udržateľného rozvoja z roku 2001 a že tieto závery Rady budú potom predstavovať spoločnú európsku stratégiu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2009. EHSV teda zatiaľ konštatuje, že Komisia nesplnila svoj záväzok z roku 2001 predkladať na začiatku každého svojho nového funkčného obdobia revíziu stratégie. Ba čo viac, teraz existuje päť dokumentov ⁽⁵⁾ z roku 2005, ktoré sa dajú nanajvýš hodnotiť ako podnety a materiál na revíziu, ale v žiadnom prípade nie ako revidovaná, nová stratégia na ďalšie štyri roky, ktorá rešpektuje znepokojujúco sa vyvíjajúce trendy.

2.6 Výbor vyjadruje svoje počudovanie nad tým, že od Komisie nedostal žiadne podrobné pripomienky k svojmu poslednému prieskumnému stanovisku na tému: „Hodnotenie stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ“ ⁽⁶⁾, hoci sa k tomu zaviazala. Mnoho zásadných otázok, ktoré vtedy výbor nadhodil, čaká doteraz na odpoveď, čo sa odráža a potvrdzuje v absencii cieľov, myšlienok a zamerania teraz predloženej „platformy činnosti“.

2.7 Výboru taktiež chýbajú – rovnako ako v roku 2004 – jasné informácie o tom, ako budú obe tieto veľké stratégie, t. j. stratégia trvalo udržateľného rozvoja a Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť, ktoré ovplyvňujú súčasnú činnosť EÚ, vymedzené a začlenené v súlade s cieľmi, ktoré si Európska únia predsavzala v článku 2 Zmluvy o Európskej únii ⁽⁷⁾. Z preskúmania národných programov reforiem týkajúcich sa Lisabonskej stratégie vyplýva, že trvalo udržateľný rozvoj členských štátov nepovažujú za prioritu. Je to v rozpore so závermi Európskej rady z marca 2005, kde sa konštatovalo, že stratégia trvalo udržateľného rozvoja je nadradenou stratégiou EÚ.

2.8 EHSV bude v tomto stanovisku predovšetkým skúmať, či jeho výroky, otázky a odporúčania, ktoré formuloval v uvedených stanoviskách z apríla 2004 resp. mája 2005, boli prerokované a uplatnené.

2.9 Okrem toho bude analyzovať, či sa plnia požiadavky, ktoré sformulovala sama Komisia.

⁽¹⁾ 1) Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o preskúmaní stratégie trvalo udržateľného rozvoja – platforma činnosti (KOM (2005) 658, konečné znenie, 13.12.2005) (http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/de/com/2005/com2005_0658de01.pdf)

2) Správa EÚROSTATU: „Measuring progress towards a more sustainable Europe - Sustainable development indicators for the European Union - Data 1990-2005“ (Tento dokument je v súčasnosti k dispozícii iba v angličtine.) Názov približne: „Meranie pokroku zameraného na trvalo udržateľnejšiu Európu – ukazovatele trvalo udržateľného rozvoja pre Európsku úniu – termíny 1990 – 2005“ (13.12.2005).

3) Európska rada (16. a 17. júna 2005), závery predsedníctva: Hlavné zásady trvalo udržateľného rozvoja. (http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/de/ec/85350.pdf)

4) Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu „Preskúmanie stratégie trvalo udržateľného rozvoja EÚ 2005: Úvodné zhodnotenie a budúce smerovanie“ (KOM(2005) 37, konečné znenie, 9.2.2005).(http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/de/com/2005/com2005_0037de01.pdf)

5) Príloha pracovného dokumentu pracovísk Komisie SEK (2005) 225 – správa o pokroku.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 117, 30.4.2004, s. 22.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES C 325, 24.12.2002, s. 5.

⁽¹⁾ KOM(2005) 658, konečné znenie.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 117, 30.4.2004, s. 22.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005, s. 22.

⁽⁴⁾ KOM(2005) 37, konečné znenie, 9.2.2005.

3. Všeobecné poznámky

3.1 V hodnotenom oznámení, tak ako v mnohých predchádzajúcich dokumentoch Komisia najprv opisuje všeobecnú situáciu. Dva citáty z tretieho odstavca oznámenia opisujú situáciu jasne a zreteľne: „Európa začala dobre pri uplatňovaní týchto princípov trvalo udržateľného rozvoja. Úsilie sa však musí zintenzívniť.“

3.2 Výbor môže toto tvrdenie potvrdiť a súhlasiť so všeobecnou analýzou, že v mnohých oblastiach tak na úrovni EÚ, ako aj na národnej úrovni uskutočnili podniky, mimovládne organizácie resp. súkromné osoby mnoho príkladných iniciatív. Nie sú však ešte dostačujúce na to, aby sa mohlo hovoriť o zmene trendu.

3.3 Konkrétne príklady úspechu môžeme nájsť na národnej úrovni (napr. pozitívne dôsledky nemeckého programu energetickej sanácie budov resp. používania obnoviteľných zdrojov energie na životné prostredie a vytváranie pracovných miest), na odvetvovej úrovni (napr. zrieknutie sa používania hydrochlórofluorokarbónov v klimatizačných zariadeniach automobilov poškodzujúcich atmosféru alebo „Akčný plán pre environmentálne technológie“ a na samotnej úrovni podnikov (napr. British Petroleum, ktorý sa v roku 1998 zaviazal k tomu, že do roku 2010 zníži emisie skleníkových plynov o 10 % pod hodnotu z roku 1990 a ktorý dosiahol svoj cieľ pomocou energetickej účinnosti už v roku 2003; pozri tiež list podpísaný veľkými anglickými a mnohonárodnými podnikmi na podporu britského premiéra v boji proti klimatickej zmene⁽⁸⁾).

3.4 Príklady dokazujú, že trvalo udržateľné postupy výroby a spotreby sú nielen technicky možné, ale aj hospodársky uskutočniteľné a prispievajú k udržaniu resp. vytváraniu pracovných miest. To sa musí sprostredkovať jasnejšie než doteraz.

3.5 Trvalo udržateľný rozvoj je iná, nová, integrovaná spoločenská rozvojová koncepcia. Hospodárske, sociálne a ekologické rozmery trvalo udržateľného rozvoja sa navzájom posilňujú a prispievajú k zachovaniu „európskych hodnôt“. Trvalo udržateľný rozvoj tak podporuje celospoločenskú prosperitu. V tejto súvislosti výbor víta spoločné úsilie Komisie a Eurostatu o vypracovanie „ukazovateľa prosperity“, ktorý má z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja ako merná veličina väčšiu výpovednú hodnotu než HDP. „Ekologická stopa“, ktorú o. i. prezentuje aj Európska agentúra pre životné prostredie, by ním mohla

byť. Takýto ukazovateľ by musel zohľadňovať externé náklady na životné prostredie ako aj určité sociálne náklady.

3.6 V prípade trvalo udržateľného rozvoja nejde o to, aby nedostatky, ktoré vznikajú v priebehu rozvoja určitého odvetvia, boli kompenzované prostredníctvom opatrení v iných odvetviach. Takýmto spôsobom fungovala politika v minulosti. Európska rada v júni 2005 túto interpretáciu koncepcie rozvoja potvrdila a viacero dokumentov Európskej komisie ukazuje, že takýto prístup funguje⁽⁹⁾.

3.7 Najprv je však potrebná široká diskusia v politike a spoločnosti o hodnotách, ktorými sčasti na rozdiel od iných oblastí sveta v Európe disponujeme a ktoré si musíme brániť a o cieľoch, ktoré chceme v Európe trvalo udržateľným rozvojom dosiahnuť. Ba čo viac: zdá sa, že tu už dávno mala byť. Len keď bude jasno v tom, aké ciele sa majú dosiahnuť a aké (európske) hodnoty sa majú zachovať, môže sa začať diskutovať o spôsoboch na dosiahnutie týchto cieľov (rozumej: o stratégii). EHSV však pochybuje o tom, že táto diskusia doteraz prebehla v dostatočnej miere. Opakuje svoje zistenie pred dvoma rokmi, že samotný pojem „trvalá udržateľnosť“ je veľkej časti občanov úplne neznámy a občanom, ktorí ho už niekedy počuli, obsahovo nič nehovorí. To sú skutočne zlé východiskové podmienky pre politickú činnosť (pri Lisabonskej stratégii je to podobné).

3.8 EHSV si je pri tom dobre vedomý toho, že diskusia o hodnotách a cieľoch nie je práve v kontexte globálnych trhov jednoduchá. Priekopnícka úloha Európy pri zachovávaní životných podmienok môže totiž viesť napríklad k tomu, že výroba, ktorá nie je trvalo udržateľná, sa z Európy presunie do iných častí sveta (čo z celosvetového hľadiska nepredstavuje úspech) a konkurencieschopnosť európskych podnikov môže byť negatívne ovplyvnená. Pretože sa však dá predpokladať celý rad problémov, musí sa široká diskusia, opakovane požadovaná EHSV, konečne uskutočniť.

Dôraz na kľúčové otázky

3.9 V oznámení sa Komisia zameriava na šesť takzvaných „kľúčových oblastí“:

- klimatické zmeny a čistá energia,
- verejné zdravie,
- sociálne vylúčenie, demografia a migrácia,
- riadenie prírodných zdrojov,
- trvalo udržateľná doprava,
- chudoba vo svete a úlohy rozvoja.

⁽⁸⁾ Tu je potrebné vyzdvihnúť najmä:

„The effects of environmental policy on European business and its competitiveness: a framework for analysis“, SEK(2004) 769 (Dokument existuje iba v angličtine. Približný názov: „Vplyvy politiky ochrany životného prostredia na európske podniky a ich konkurencieschopnosť: rámec analýzy“)

„Commission staff working document on the links between employment policies and environment policies“, SEK(2005) 1530 (Dokument existuje iba v angličtine. Približný názov: „Pracovný dokument oddelenia Komisie – prepojenie medzi politikou zamestnanosti a politikou ochrany životného prostredia“).

„Zamestnanosť, produktivita a jej vplyv na hospodársky rast“, SEK(2004) 690.

⁽⁸⁾ http://www.cpi.cam.ac.uk/bep/downloads/CLG_pressrelease_letter.pdf

3.10 EHSV považuje – ako už v predchádzajúcich stanoviskách viackrát zdôrazňoval – príslušné zameranie sa za správne, dáva však na zváženie, či by sa intenzívnejšie nemali zahrnúť aspoň tie oblasti, v ktorých má EÚ plnú – aj finančnú – zodpovednosť, napr. poľnohospodárska a regionálna politika. V oznámení nie sú na tieto oblasti takmer žiadne odkazy, nanajvýš v prílohe 2 je napr. internetovým odkazom odvolanie na nariadenie Komisie o strategických usmerneniach Spoločenstva v oblasti rozvoja vidieka na roky 2007 – 2013 [KOM (2005) 304., konečné znenie] bez bližších obsahových údajov o cieľoch a opatreniach v súvislosti s trvalo udržateľným rozvojom.

3.10.1 V úvode oznámenia v rámci opisu úsilia, ktoré EÚ doteraz vyvinula, sa v krátkosti odkazuje na reformu politiky v oblasti poľnohospodárstva a rybného hospodárstva a zdôrazňuje, že „posilnenie politiky rozvoja vidieka“ odráža tento záväzok v realizácii integrovanej politiky. Pre EHSV je však toto vyjadrenie úplne nezrozumiteľné, pretože o „posilnení“ vôbec nemôže byť reč. Výška finančných prostriedkov určená na rozvoj vidieka bude v rozpore s politickým sľubom Komisie a odporúčaním EHSV ⁽¹⁰⁾ v budúcom rozpočtovom období 2007 – 2013 značne nižšia, než je súčasné plnenie rozpočtu a než sú Komisiou plánované výdavky ⁽¹¹⁾.

3.10.2 Čo sa týka rybného hospodárstva, EHSV upozorňuje na to, že sa doteraz nepodarilo zabezpečiť dodržanie dohodnutých rybolovných kvót, čím aj naďalej dochádza k nadmernému rybolovu v moriach. Jednoduché vyratúvanie internetových stránok s informáciami o minulých politikách či plánovaných možných oznámeniach alebo zelených knihách Komisie sa vzhľadom na túto situáciu nezdá byť dostačujúce na to, aby sa dosiahol menovaný „operatívny“ cieľ „maximálneho udržateľného výnosu v oblasti rybného hospodárstva do roku 2015“ ⁽¹²⁾.

Nedostatok jasných cieľov

3.11 Vo svojom oznámení z februára 2005 (KOM(2005) 37., konečné znenie) Komisia uskutočnila dôležité a z hľadiska EHSV správne analýzy naďalej neudržateľnej situácie a tendencií a v časti II („Reakcia na výzvy“) uskutočnila oznámenia, ktoré EHSV v minulosti tiež požadoval. Zdôrazňuje sa tam, že hospodársky „rast, sociálne začlenenie a ochrana životného prostredia (by mali) kráčať ruka v ruku v Európe aj v iných častiach sveta,“ že je snahou „umiestniť trvalo udržateľný rozvoj do jadra tvorby politiky a že sú potrebné jasnejšie ciele, úlohy a s tým spojené termíny, ako

⁽¹⁰⁾ Stanovisko EHSV na tému „Návrh nariadenia Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu na rozvoj vidieka (EAFRD)“, Ú. v. EÚ C 234, 22.9.2005, s. 32, a prieskumné stanovisko na tému „Úloha trvalo udržateľného rozvoja v rámci nadchádzajúceho finančného výhľadu“, Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005, s. 22.

⁽¹¹⁾ Pozri aj príhovor komisárky pre poľnohospodárstvo pani Fischer Boel na medzinárodnom Zelenom týždni 12.1.2006.

⁽¹²⁾ KOM(2005) 658, konečné znenie, príloha 2, s. 28.

spôsob zamerania sa na akciu v prioritných oblastiach, ktorý tiež umožní zmerať dosiahnutý pokrok. Aj napriek tomu, že trendy predstavujú dlhodobé problémy, ktoré budú potrebovať dlhodobé riešenia, jediným spôsobom, ako zabezpečiť, aby sa spoločnosť uberala správnym smerom, je stanoviť jasné priebežné úlohy a merať pokrok. Preto nesmie dôjsť k stanoveniu dlhodobých cieľov, ktoré by viedli k odloženiu uskutočnenia akcie“.

3.12 Aj EHSV vo svojom stanovisku z apríla 2004 vytýkal skutočnosť, že stratégia udržateľného rozvoja obsahuje príliš málo jasne pochopiteľných a následne aj overiteľných cieľov. Poukázal aj na to, že to tak vždy nebolo; že ešte v oznámení Komisie, na základe ktorého bola vypracovaná stratégia udržateľného rozvoja, boli sformulované jasné ciele ⁽¹³⁾.

3.12.1 EHSV už vtedy vysvetlil, že bez príslušných cieľov a bez formulovania priebežných cieľov by stratégii chýbalo zameranie. EHSV nadhodil aj otázku, čo to vlastne „stratégia“ je a poznamenal, že „stratégia je definovaná ako presný plán vlastného postupu na dosiahnutie cieľa, pričom sa dopredu počíta s faktormi, ktoré by mohli mať dosah na vlastnú činnosť. Budúca stratégia udržateľného rozvoja EÚ by musela

- stanoviť jasné ciele,
- popísať jednotlivé nástroje na dosiahnutie cieľa alebo cieľov, k čomu patrí aj presné popísanie príslušných zodpovedností, kompetencií a možností vplyvu,
- rozdeliť dlhodobé ciele na priebežné ciele, ktorých dodržiavanie resp. dosahovanie musí byť kontrolované na základe zrozumiteľných ukazovateľov,
- venovať sa faktorom, ktoré by v rámci tohto postupu mohli vyvolať problémy a
- zabezpečiť, aby boli všetky oblasti politiky neustále analyzované a vyhodnocované na základe kritérií udržateľného rozvoja“ ⁽¹⁴⁾.

3.13 Zrejme najväčším nedostatkom oznámenia Komisie a v ňom opísanej „platformy činnosti“ je to, že v ňom opäť nie sú opísané skutočné ciele a cesty k ich dosiahnutiu, hoci ich sama Komisia považuje za nevyhnutné. V samotnom dokumente sú však vymenované veľmi vágne „kľúčové činnosti“, v prílohe 2 „operačné ciele a úlohy“ a „príklady kľúčových činností prebiehajúcich a plánovaných“, ktoré sa buď zdajú byť náhodnými, majú malú výpovednú hodnotu alebo sa majú nanajvýš „preskúmať“ resp. sa má „s nimi počítať“.

⁽¹³⁾ Do dokumentu boli zaradené sčasti veľmi rozsiahle ciele, hovorilo sa napr. o dlhodobo nevyhnutnom znížení emisií CO₂ o 70 %, KOM (2003) 745, konečné znenie/2.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 117, 30.4.2004, s. 22, bod 2.2.7.

3.14 Nie je ani stanovené, kto má v konečnom dôsledku byť za čo zodpovedný a ako musia byť rozličné politické úrovne medzi sebou prepojené, aby sa z rôznych zodpovedností dosiahol čo najlepší synergetický účinok.

Žiadna diskusia o nástrojoch

3.15 EHSV vzal s veľkým záujmom na vedomie kapitolu 3.2 a opatrenia k najefektívnejšiemu **súboru nástrojov**. Je úplne správne, že „vlády a iné verejné orgány majú širokú škálu nástrojov, ktorými môžu povzbudzovať ľudí k zmenám – tým ako riadia, zďaňujú, obstarávajú, dotujú, investujú, čerpajú prostriedky a poskytujú informácie. Výzvou je dosiahnuť správnu zmes politik... Asi najvýkonnejšou metódou na podporovanie zmeny je zabezpečiť, aby trhy vysielali správne signály (náprava cien), čím by sa ľuďom poskytol silný stimul na zmenu ich správania a primeranú úpravu trhu. Dá sa to dosiahnuť tak, že sa zabezpečí, aby sme všetci, výrobcovia aj spotrebiteľia, čelili úplným nákladom a následkom našich rozhodnutí – keď tieto rozhodnutia prijímame. Napríklad to znamená uviesť do ceny výrobku náklady, ktoré na ostatných v spoločnosti ukladajú ‚znečisťovatelia‘...“.

3.16 EHSV môže tento prístup iba zdôrazniť. Kryje sa s požiadavkami mnohých stanovísk, ktoré výbor v posledných rokoch schválil⁽¹⁵⁾. EHSV však hlboko ľutuje, že sa dokument uspokojuje iba s analýzou a nepodáva žiadne upozornenia, ako sa má pristupovať k tejto internalizácii externých nákladov.

3.17 EHSV už vo svojej správe z apríla 2004 vyzval Komisiu, aby bola v tejto súvislosti aktívna a aby otvorila a viedla dialóg so všetkými zúčastnenými kruhmi. Pretože všetci zúčastnení majú nielen veľký záujem, ale aj právo dozvedieť sa, ako (a dokedy) sa má zabezpečiť internalizácia externých nákladov. EHSV tiež už vtedy žiadal objasniť, aký dosah by internalizácia nákladov mala na konkurencieschopnosť hospodárstva všeobecne a napr. konkrétne na oblasť dopravy. Sama Komisia skonštatovala, že menej ako polovica externých nákladov na životné prostredie by sa odrazila v trhových cenách, čo znamená, že sa podporuje neudržateľné správanie na strane dopytu⁽¹⁶⁾.

3.18 EHSV si kladie otázku, kde a kedy Komisia konečne zamýšľa viesť túto diskusiu. Podľa jeho názoru je stratégia trvalo udržateľného rozvoja presne tým správnym miestom, kde by sa tak malo urobiť. Ľutuje, že sa na medzitým už viac ako dva roky sľubované predloženie oznámenia na tému „Využívanie nástrojov trhu v prospech životného prostredia v rámci vnútorného trhu“ ešte stále čaká.

⁽¹⁵⁾ Naposledy: Stanovisko EHSV z vlastnej iniciatívy na tému: „Obnoviteľné zdroje energie“, prijaté 15.12.2005, bod.13, Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2005

⁽¹⁶⁾ SEK(1999) 1942, 24.11.1999, s. 14.

3.19 EHSV rovnako ľutuje aj relatívnu nezáväznosť výroku Komisie: „Členské štáty by si mohli s Komisiou vymieňať skúsenosti a najlepšie postupy, pokiaľ ide o presun zdaňovania z práce na spotrebu a/alebo znečisťovanie neutrálnym spôsobom z hľadiska výnosov, s cieľom prispievať k cieľom EÚ týkajúcich sa zvyšovania zamestnanosti a ochrany životného prostredia.“ EHSV žiada Komisiu, aby tu konala priamo, čo najskôr vykonala potrebné zisťovania a príslušné výsledky spolu s hodnotením a odhadom dosahu predložila ostatným európskym inštitúciám formou oznámenia.

3.20 Popri upustení od starej cnosti EÚ, ktorou bola formulácia jasných cieľov a stanovenie jasných termínov, je vylúčenie diskusie o možných nástrojoch a ich dôsledkoch ďalším veľkým nedostatkom oznámenia. Samozrejme sa tým dá vyhnúť možným konfliktom, EHSV však viackrát požadoval aktívne hľadanie práve tejto kritickej výmeny názorov so všetkými účastníkmi tohto procesu, pretože bez nej nebude proces trvalo udržateľného rozvoja rozhodujúcim spôsobom napredovať.

3.21 Výbor pozitívne hodnotí oznámenie o lepšom sklbení národných stratégií s európskymi stratégiami. K tomu je však potrebná – ako už bolo povedané – skutočná európska stratégia a nie iba dokument, v ktorom sú pospájané dávno známe postoje, vyhlásenia o zámeroch a programy, ktoré doteraz neboli schopné dostatočne zdvihnúť negatívne tendencie.

3.22 Z návrhu Komisie vyplýva, že hodnotenie vplyvu má kľúčový význam pri zlepšovaní spojitosti medzi rôznymi iniciatívami a ich jednotlivými fázami (koncipovanie, uplatňovanie, atď.). Je však potrebné prihliadať na to, že tieto analýzy sa nesmú opierať iba o vzniknuté náklady, ale že musia zahŕňať aj ostatné hospodárske, sociálne a ekologické výhody⁽¹⁷⁾. Preto by sa malo podľa vzoru skúmania dosahov na konkurencieschopnosť vypracovať kritérium, aby sa zabezpečilo, že oba naposledy menované rozmery nebudú zanedbané.

3.22.1 Výbor znovu opakuje svoj názor, že podmienky financovania projektov v súvislosti s rôznymi programami a rozpočtovými položkami by mali vychádzať z kritéria trvalo udržateľného rozvoja⁽¹⁸⁾. Toto kritérium by malo byť tiež zohľadňované pri hodnotení efektívnosti príslušných výdavkov.

Chýbajúce jednoznačné riadenie

3.23 Odhliadnuc od nejasných cieľov a vylúčenia diskusie o nástrojoch, EHSV nachádza ďalšie slabé miesto dokumentu. Komisia totiž nedáva odpoveď na otázku rozdelenia kompetencií. Ide o háklivú tému, pretože niektoré plánované činnosti

⁽¹⁷⁾ Pozri: „Oznámenie Komisie o spoločnej metodike EÚ na hodnotenie nákladov uložených právnymi predpismi“, KOM(2005) 518, konečné znenie.

⁽¹⁸⁾ Prieskumné stanovisko na tému „Úloha trvalo udržateľného rozvoja v rámci nadchádzajúceho finančného výhľadu“, Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005, s. 22.

spadajú do oblasti pôsobnosti Spoločenstva (obchodná politika), zatiaľ čo iné patria skôr do pôsobnosti členských štátov (energetika) alebo sú predmetom pokusov o koordináciu na európskej úrovni (sociálna politika). Okrem toho sa k tomuto množstvu kompetencií pripája ešte ďalší rozmer, a to globálny rozmer (pozri tiež vyššie).

3.24 EHSV na nazdáva, že jeden z dôvodov absencie skutočného napredovania v oblasti trvalo udržateľného rozvoja spočíva vo veľkom počte stratégií, akčných plánov, atď., ako aj v ich zmenách, ku ktorým dochádza v priebehu rokov v závislosti od politických priorít. V súlade s hlavnými zásadami trvalo udržateľného rozvoja, ktoré prezentovala Európska rada v júni 2005 ⁽¹⁹⁾ sa výbor nazdáva, že v oblasti opatrení by mala Komisia jasne stanoviť kompetencie jednotlivých úrovní, ktoré sa potom voči ďalším zúčastneným stranám zaviazu garantovať stabilitu počas dlhého obdobia, ako aj súlad s ďalšími opatreniami.

3.25 V súlade so zásadami uvedenými v Bielej knihe o európskej správe vecí verejných, so zámerom „prekonať bariéry“ medzi EU a občanmi, vyjadreným v bielej knihe o európskej politike v oblasti komunikácie a v náväznosti na poradné fórum z 20. a 21. marca 2006 o trvalo udržateľnom rozvoji výbor usudzuje, že je potrebná stála a štruktúrovaná konzultácia so zainteresovanými stranami, aby mobilizácia miestnych subjektov dosiahla skutočný pokrok a trvalo udržateľný rozvoj sa stal konkrétnou realitou. Preto sa bude usilovať o vytvorenie databázy, podobnej tej, ktorú už spravuje v súvislosti s jednotným trhom (PRISM) Cieľom tejto databázy bude registrovať prekážky, s ktorými sa stretávajú miestne subjekty, šíriť osvedčené metódy, informovať organizácie zodpovedné za tieto inovačné projekty, konkretizovať prístup zdola nahor a posilňovať odborné znalosti, o ktoré sa Komisia opiera najmä pri vypracovávaní návrhov smerníc, analýz dopadov a oznámení.

3.26 Výbor okrem toho zastáva názor, že reforma Medzinárodného menového fondu, plánovaná na rok 2008, bude pre európskych zástupcov príležitosťou jednomyselne sa vyjadriť v prospech pozornosti venovanej tomu, aby sa koncepcia trvalo udržateľného rozvoja stala jedným z kritérií pri udeľovaní rôznych druhov pomoci.

3.27 EHSV víta oznámenie Komisie, že chce proces udržateľného rozvoja hodnotiť v pravidelných dvojročných intervaloch na základe správy o pokroku a zapojiť do hodnotenia Európsku radu i Európsky parlament a okrem toho využiť úlohu EHSV a VR ako katalyzátora v spoločnosti.

⁽¹⁹⁾ Pozri prílohu I záverov Európskej rady zo 16. – 17. júna 2005, „Vyhlásenie o kľúčových princípoch trvalo udržateľného rozvoja“.

Spojenie s modernou priemyselnou politikou a výskumom

3.28 Najnovšie oznámenie Komisie k novej priemyselnej politike ⁽²⁰⁾ avizuje zriadenie skupiny na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť, energetiku a životné prostredie, úvahy k vonkajším aspektom konkurencieschopnosti a prístupu na trhy (jar 2006), ako aj riadenie štrukturálnych zmien v spracovateľskom priemysle (koniec roka 2005). Výbor víta zriadenie skupiny na vysokej úrovni (február 2006) a jej poslanie ⁽²¹⁾ a je pripravený jej prípadne pomôcť. Dúfa ďalej, že úvahy, ktoré bude musieť Komisia neskôr formulovať, budú v súlade s úsilím zabezpečiť zodpovedajúce využitie súčinnosti medzi európskymi politikami a uzatváranie kompromisov s ohľadom na dosiahnutie cieľa udržateľného rozvoja.

3.29 Aj keď je výbor trvalým zástancom cieľa, ktorý spočíva v pridelovaní 3 % HDP na výskum a vývoj (2/3 zo súkromného sektoru), usudzuje, že zodpovedajúce investície a inovácie, ktoré z toho vyplývajú, musia byť v súlade s perspektívou podpory trvalo udržateľného rozvoja. Bolo by potrebné, aby v rámci možností Komisia s pomocou Eurostatu a jemu zodpovedajúcich inštitúcií v členských štátoch pravidelne predkladala správu o situácii s cieľom zosúladiť Lisabonskú stratégiu a celkovú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. V prípade potreby by mala navrhnúť odporúčania zodpovedajúce integrovaným usmerneniami, aby zaistila ich kompatibilitu a synergiu.

4. Pripomienky k niektorým kľúčovým oblastiam uvedeným v dokumente Komisie

4.1 „Klimatické zmeny a čistá energia“

4.1.1 EHSV zarazene konštatuje, že Komisia vo svojom oznámení takmer rezignovane priznáva, že sa klimatickej zmene už nedá zabrániť, a že ide „už len“ o to, aby sa zmiernil jej dopad na tých najviac postihnutých.

4.1.2 „Kľúčové činnosti“ v tejto oblasti nie sú ničím iným než len vyhláseniami o zámeroch a opatrnými slovnými oznámeniami snáh o ďalšie záväzky a medzinárodné dohody. Chýbajúce jasné stanovenie cieľov je najmä v tejto politickej oblasti o to hrozivejšie, že sa už dnes dá predvídať, že sa zrejme nepodarí splniť ani súčasné ciele zamerané na zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2012, a to napriek narastajúcej hrozbe a už neodškriepiteľnej závažnosti prírodných katastrof s ich ničivými následkami pre ľudí i hospodárstvo.

⁽²⁰⁾ „Uplatňovanie Lisabonského programu Spoločenstva: Politický rámec na posilnenie priemyslu v EÚ — smerom k integrovanejšej koncepcii priemyselnej politiky“ (KOM(2005) 474, konečné znenie).

⁽²¹⁾ Pozri: Tlačová správa IP/06/226.

4.1.3 EHSV však predsa len víta všeobecnejšie formulované konštatovania o využívaní vlastného potenciálu EÚ na dosiahnutie vyššej energetickej účinnosti a technologického rozvoja v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, ako aj spotreby energie. EHSV podporuje tieto ciele vytýčené Komisiou, odporúča však Rade a Komisii, aby urýchlili vypracovať jasné a rozhodne ambiciózne ciele, stanovili nástroje na ich dosiahnutie a prediskutovali ich so všetkými zainteresovanými.

4.1.4 V súčasnosti sa ukazuje, že by sa priemysel mohol nachádzať v prelomovej situácii, pokiaľ ide o uholné elektrárne bez emisií CO₂. V rámci stratégie trvalo udržateľného rozvoja sa dá pokojne očakávať, že vyvstane otázka, aké rámcové podmienky (a tým i nástroje) má stanoviť politika, aby sa podporilo zavádzanie takejto technológie do praxe.

4.2 „Sociálne vylúčenie, demografia a migrácia“

4.2.1 I keď výbor víta, že sa Komisia pri boji s chudobou a so sociálnym vylúčením nezameriava len na nízke príjmy, je toho názoru, že navrhované kľúčové činnosti nebudú ani zďaleka postačujúce. Komisia by mala predovšetkým aktualizovať ukazovatele kvality pracovných miest⁽²²⁾ stanovené v Laekene⁽²³⁾ a v usmerneniach výraznejšie poukázať na túto dimenziu.

4.2.2 Komisia oznamuje, že prekonzultuje so sociálnymi partnermi otázku zlučiteľnosti práce a súkromného života. V prípade, že sociálni partneri budú považovať za potrebné následné opatrenia, ale nepodariť sa im dospieť k dohode v súlade s článkom 139 Zmluvy o založení ES, Komisia a európsky zákonodarcia by sa podľa názoru výboru mali ujať zodpovednosti. Tento postup by mal platiť aj pre ostatné posudzované oblasti.

4.3 „Riadenie prírodných zdrojov“

4.3.1 Aj v ťažiskovej oblasti **prírodných zdrojov** vyznievajú kľúčové činnosti skôr nezáväzne, resp. úplne nevierohodne. Komisia tu konštatuje, že „EÚ a členské štáty by mali zabezpečiť dostatočné finančné zdroje a správu siete chránených oblastí Natura 2000 a lepšie integrovať obavy o biodiverzitu do vnútorných a vonkajších politík s cieľom zastaviť stratu biodiverzity.“ Vzhľadom na závery Európskej rady v oblasti financií z decembra 2005, kde boli skrátené finančné prostriedky práve v tejto oblasti, verejnosť samozrejme hneď vybadá, aká veľká je priepasť medzi požiadavkami a skutočnosťou v politike v EÚ.

⁽²²⁾ Pozri dokument Komisie KOM(2003) 728, konečné znenie na tému pokroku v oblasti kvality pracovných miest.

⁽²³⁾ Intrinžická kvalita pracovného miesta: kvalifikácia, celoživotné vzdelávanie a odborný rast, rovnosť mužov a žien, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, pružnosť a bezpečnosť, začlenenie a prístup na pracovný trh, organizácia práce a zlučiteľnosť práce a súkromného života, sociálny dialóg a možnosť spolurozhodovania zamestnancov, diverzifikácia a nediskriminácia, celkový pracovný výkon.

4.3.2 V prílohe 2 v časti „operačné ciele a úlohy“ sa pre oblasť lepšieho riadenia prírodných zdrojov uvádzajú len už známe a schválené opatrenia, ako napríklad cieľ zverejnený v roku 1997(!) v bielej knihe⁽²⁴⁾ zameraný na dosiahnutie podielu 12 % obnoviteľných zdrojov energie v rámci kombinácie energetických zdrojov do roku 2010. Komisia však sama vo svojom oznámení z 26. mája 2004⁽²⁵⁾ vychádza z toho, že sa jej ho pomocou súčasných opatrení zrejme nepodari dosiahnuť. Neplánujú sa však nové opatrenia a nevykoná sa ani analýza s cieľom zistiť pravdepodobné dôvody zlyhania.

4.3.3 EHSV sa nazdáva, že aj v tomto prípade by stanovenie ambiciózných a na budúcnosť orientovaných cieľov – aké napríklad oznámilo Švédsko začiatkom roku 2006 – vnieslo viac rozruchu a získalo viac pozornosti a podpory, než tieto vágne vyhlásovania o zámeroch, ktoré nepôsobia novo ani aktuálne. Švédsko si stanovilo za cieľ dlhodobo nahradiť fosílnu palivá, ako aj zanechať využívanie atómovej energie.

4.3.4 Okrem toho by sa v oblasti šetrenia energie a energetickej účinnosti mal sformulovať cieľ, ktorý by našiel odozvu u verejnosti a bol zároveň orientovaný na budúcnosť a podporoval inovácie. Napríklad, že všetky novostavby v Európskej únii do roku 2020 budú stavané ako takzvané „domy s nulovou spotrebou energie“, t. j. budovy, ktoré nepotrebnú žiaden dodatočný energetický vstup.

4.4 „Trvalo udržateľná doprava“

4.4.1 V oblasti dopravy sa najskôr uvádza, že „súčasný trendy sú trvalo neudržateľné“.

4.4.2 Komisia potom ďalej uvádza: „Výhody mobility je možné zabezpečiť s oveľa nižším hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi vplyvmi. Dá sa to dosiahnuť znížením potreby dopravy [napríklad zmenou využívania pôdy, podporovaním práce doma (telecommuting) a videokonferencií], lepším využívaním infraštruktúry a vozidiel, zmenou režimov, napríklad využívať železničnú dopravu namiesto cestnej dopravy, bicyklovanie a chôdzu na krátke vzdialenosti, a rozvíjaním verejnej dopravy, využívaním čistejších vozidiel a vyvíjaním alternatív namiesto ropy, akými sú biopalivá a vozidlá s vodíkovým pohonom,“ čo po obsahovej stránke zodpovedá stanovisku EHSV na tému „Budovanie dopravnej infraštruktúry budúcnosti: plánovanie a susedné krajiny – trvalo udržateľná mobilita – financovanie“⁽²⁶⁾. Komisia tiež tvrdí, že „výhody trvalo udržateľnejšej dopravy sú rozsiahle a dôležité“.

4.4.3 EHSV v podstate víta tieto výroky a odkazy na situáciu, z ktorej majú všetci úžitok. EHSV sa však aj pýta, prečo ešte stále, napriek všetkým týmto výhodám a možnostiam, dochádza k už viackrát opisovaným negatívnym trendom, napr. v doprave, v dôsledku ktorých potom aj Komisia musí konštatovať negatívny vývoj trendu.

⁽²⁴⁾ KOM(1997) 599, konečné znenie.

⁽²⁵⁾ KOM(2004) 366, konečné znenie.

⁽²⁶⁾ Ú. v. EÚ C 108, 30.4.2004, s. 35.

4.4.4 Musia existovať dôvody, prečo ľudia a podniky napriek výhodám trvalo udržateľnej dopravy opisovaným Komisiou naďalej využívajú a preferujú trvalo neudržateľné dopravné prostriedky. Tieto pohnutky sa neanalyzujú, ale bez takejto analýzy nemôžu byť vytvorené správne protistratégie.

4.4.5 Komisia uvádza v oblasti dopravy tri kľúčové činnosti:

- EÚ a jej členské štáty by sa mali zamerať na to, aby boli alternatívy cestnej dopravy príťažlivejšou možnosťou pre nákladnú a osobnú dopravu ... (EHSV berie na vedomie, že Komisia nesľubuje, že prestane podporovať trvalo neudržateľný rozvoj).
- Európska komisia bude naďalej skúmať využívanie spolplatňovania infraštruktúry v EÚ ... (EHSV berie na vedomie, že Komisia nemá v úmysle zaviesť v plnom rozsahu úhradu infraštruktúry a dodatočných externých nákladov).
- Komisia navrhne balík opatrení na zlepšenie environmentálneho správania áut podporujúc čisté a energeticky výkonné autá, ... (čo EHSV víta).

4.4.6 Pre EHSV je viac než otáznik, že by EÚ týmito kľúčovými činnosťami dokázala kontrolovať pribúdajúce „dopravné zápchy“, na ktoré sa tak sťažuje v rámci stratégie trvalej udržateľnosti ⁽²⁷⁾, a že môže dôjsť k dostatočnému zníženiu dopravy. Požiadavky a formulácie uvedené pri kľúčových činnostiach zostávajú ďaleko za tým, čo bolo sformulované v skôr uverejnených dokumentoch EÚ, napr. pri „občianskych sieťach“ alebo v bielej knihe o dopravnej politike ⁽²⁸⁾.

4.4.7 Omnoho atraktívnejšie na sprostredkovanie stratégie trvalej udržateľnosti širokej verejnosti a omnoho ambicióznejšie a cieľavedomejšie by bolo napríklad stanoviť dosiahnutie cieľa, že do roku 2020 alebo 2025 už budú v Európe prihlasované iba vozidlá s nulovými emisiami. Bolo by to veľkým podnetom pre výskum a vývoj, urýchlilo technologické inovácie a zvýšilo konkurencieschopnosť európskych automobilov, čo by prospelo hospodárskemu vývoju v Európe. Okrem toho by to bol technologický prístup, ktorý by mohol pomôcť, aby prudký rozvoj dopravy v niektorých rozvíjajúcich sa hospodárstvách sveta nevedol k ekologickému a klimatickému kolapsu.

4.4.8 Takýto strategicky stanovený cieľ v oblasti dopravy by bol spolu s realizáciou požiadaviek EHSV týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja dopravy ⁽²⁹⁾ hodný európskej stratégie pre

trvalo udržateľný rozvoj a napomohol by tomu, aby sa toľko spomínané efekty úžitku pre každého stali skutočnosťou.

4.5 „Chudoba vo svete a úlohy rozvoja“

4.5.1 Je potrebné kriticky poznamenať, že sa v oznámení v podstate len opakujú požiadavky, ktoré EÚ kladie už niekoľko rokov, ktoré však doteraz neboli realizované. Takýmto príkladom by mohla byť kľúčová činnosť v 6. ťažiskovej oblasti „**Chudoba vo svete a úlohy rozvoja**“, podľa ktorej by „EÚ a jej členské štáty ... mali zvýšiť svoj objem pomoci na 0,7 % hrubého národného dôchodku (HND) v roku 2015 dosiahnutím prechodného cieľa 0,56 % v roku 2010 s jednotlivými cieľmi 0,51 % pre EÚ 15 a 0,17 % pre EÚ 10.“ EHSV ani prinajmenšom nepochybuje o tom, že táto požiadavka je oprávnená ⁽³⁰⁾. Pripomína len, že priemyselne vyspelé krajiny už na valnom zhromaždení OSN 24. 10. 1970 – čiže pred viac ako 35 rokmi – sľúbili dať k dispozícii 0,7 % HND na rozvojovú pomoc (čím by ale samozrejme neboli vyriešené všetky problémy). Stále sa opakujúce sľuby, ktoré sa nedodržiavajú neprispievajú práve k dôveryhodnosti politiky.

4.5.2 Výbor samozrejme víta všetky oznámené opatrenia zamerané na boj s chudobou vo svete. Komisia zintenzívni svoje úsilie zabezpečiť, aby sa medzinárodný obchod využíval ako nástroj na dosiahnutie skutočného trvalo udržateľného rozvoja vo svete. Toto je bezpochyby veľmi dôležitý, v celosvetovom meradle možno rozhodujúci zámer. Dohoda WTO je obchodným dohovorom, nezohľadňuje kritériá trvalej udržateľnosti, hoci má celosvetový obchod rozhodujúci vplyv na rozvoj trvalej udržateľnosti. Rada a Komisia by preto mali dať tento dôležitý výrok do centra pozornosti, súčasne ale aj načrtnúť, akým spôsobom by sa mal realizovať.

4.5.3 Toto je dôležité aj preto, aby sa tvárou v tvár verejnosti zdôraznilo, že nejde iba o vyhlásenie zámeru. Pre EHSV je jasné, že len finančná podpora nemôže trvalo zlepšiť životné a pracovné podmienky ľudí v rozvojových krajinách.

Výbor okrem toho pripomína, že v záveroch Rady o sociálnom rozmere globalizácie (marec 2005) bola do centra vonkajších aktivít EÚ postavená koncepcia „dôstojnej práce“. Výbor nemôže akceptovať, aby niektoré krajiny mali v porovnaní s inými krajinami výhody, ktoré vyplývajú z nerešpektovania noriem ILO alebo predpisov na ochranu životného prostredia. Tieto predpisy nie sú založené na skrytom protekcionizme bohatých krajín; prispievajú totiž k zabezpečeniu ľudskej dôstojnosti, sociálneho pokroku a spravodlivosti. EÚ by mala

⁽²⁷⁾ KOM(2001) 264, konečné znenie.

⁽²⁸⁾ Biela kniha „Európska dopravná politika do roku 2010: čas rozhodnutia“, 2001.

⁽²⁹⁾ Pozri: Stanovisko EHSV z vlastnej iniciatívy na tému „Príprava dopravnej infraštruktúry na budúcnosť: plánovanie a susedné krajiny - udržateľná mobilita - financovanie“, v ktorom sa diskutuje aj o možných fiškálnych nástrojoch, Ú. v. EÚ C 108, 30.4.2004, s. 35

⁽³⁰⁾ Pozri stanovisko EHSV „Zapojenie ekologických požiadaviek a trvalo udržateľného rozvoja do rozvojovej politiky“, Ú. v. ES C 14, 16.1.2001, s. 87.

sledovať pokroky dosiahnuté v týchto oblastiach a pokiaľ možno spolu so sociálnymi partnermi uznanými ILO v príslušných krajinách (alebo v nich činnými a uznávanými občianskymi organizáciami) tieto pokroky hodnotiť, a pokiaľ bude konštatované zhoršenie situácie, reagovať na ne obchodnými sankciami. Je poľutovaniahodné, že predkladané oznámenie Komisie na to neberie ohľad

4.6 Vo všeobecnosti výbor vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ukázali svojim obchodným partnerom, že trvalo udržateľný rozvoj nesmie byť vnímaný ako zdroj nákladov, ale skôr ako faktor bohatstva pre ich národné hospodárstvo, ktorého cieľom je vyššia životná úroveň, ako aj pre celý svet.

V Bruseli 17. mája 2006

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o posúdení povodní a povodňovom manažmente“

KOM(2006) 15, konečné znenie – 2006/0005 (COD)

(2006/C 195/09)

Rada Európskej únie sa rozhodla 13. februára 2006 podľa článku 175 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k horeuvedenej téme.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 26. apríla 2006. Spravodajkyňou bola pani Sánchez Miguel.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 427. plenárnom zasadnutí 17. a 18. mája 2006 (schôdza zo 17. mája 2006) 141 hlasmi za, pričom sa 3 členovia hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV víta návrh smernice o povodniach, ktorý predložila Komisia v súlade s požiadavkou výboru, vyjadrenou v stanovisku⁽¹⁾ k skoršiemu oznámeniu, najmä vzhľadom na to, že v návrhu je zahrnutá metodológia a nástroje rámcovej smernice o vode (WFD). Začlenenie máp povodňových rizík a plánov povodňového manažmentu do plánu povodí umožní riadenie všetkých činností súvisiacich so správou vnútrozemských vodných ciest a pobrežných oblastí jednotlivých povodí.

1.2 Účinnosť týchto opatrení do veľkej miery závisí od predbežného posúdenia situácie v jednotlivých povodiach a prilahlých pobrežných oblastiach, ktoré bude vychádzať z dôkladnej analýzy momentálnej situácie, a to najmä v tých oblastiach, kde je kvôli ľudskej činnosti a klimatickým zmenám vysoké riziko záplav.

1.3 Taktiež je dôležité klásť dôraz na kroky zamerané na predchádzanie škodám v dôsledku záplav, vrátane všetkých opatrení na informovanie a zapájanie verejnosti. Z tohto dôvodu vyzývame Komisiu, aby špeciálne dohliadla na

zahrnutie týchto opatrení, stanovených v článku 14 smernice WFD a v tomto návrhu smernice, do plánov povodí.

1.4 Plány povodňového manažmentu a mapovanie povodňového rizika, ako sú stanovené v návrhu smernice, sa musia rozšíriť. V klasifikácii povodí s vysokým rizikom záplav by mali byť zahrnuté prioritné opatrenia (s primeraným financovaním), ako aj kritériá potrebné na zníženie nákladov a zvýšenie prínosu pre obyvateľstvo. Výsledkom by mal byť integrovaný a trvalo udržateľný rozvoj v záplavových oblastiach.

1.5 Nakoniec je potrebné dodať, že vzhľadom na opatrenia Spoločenstva v oblasti multidisciplinárnej koordinácie a výskumu by mali byť posilnené všetky opatrenia týkajúce sa európskych vôd.

2. Úvod

2.1 V smernici 2000/60/ES, tzv. rámcovej smernici o vode (WFD), pretrvávajú určité vakuum: stanovenie cieľa na prevenciu povodní, ochrany pred nimi a zmierňovania ich následkov.

⁽¹⁾ Stanovisko CESE 125/2005, Ú. v. EÚ C 221, 8.9.2005.